



РЕЗЮМЕ
Стратегічного та інвестиційного плану розвитку
ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-
технічної освіти»

2021

Резюме Стратегічного та інвестиційного плану розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» підготовлено Аналітичним центром ГО «СВ-Платформа» в межах діяльності Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Думки, погляди та вислови, викладені в цій публікації, належать авторам і не обов'язково відображають офіційну позицію Програми ООН із відновлення та розбудови миру або Європейського Союзу. Будь-яку частину дослідження не можна відтворити або використати в жодний спосіб без відповідного посилання на першоджерело і Програму ООН із відновлення та розбудови миру. Повне відтворення тексту дослідження в будь-якій формі можливе лише з письмової згоди Програми ООН із відновлення та розбудови миру.

Програму ООН із відновлення та розбудови миру реалізують чотири агентства ООН: Програма розвитку ООН (ПРООН), Структура ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок (ООН Жінки), Фонд ООН у галузі народонаселення (UNFPA) і Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО).

Програму підтримують дванадцять міжнародних партнерів: Європейський Союз (ЕС), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Посольство США в Україні, а також уряди Данії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швейцарії, Швеції та Японії.

Автор: Олександра Бородієнко, експертка, Аналітичний центр ГО «СВ-Платформа»

РЕЗЮМЕ
Стратегічного та інвестиційного плану розвитку
ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»

Концептуальні положення та методологія

Стратегічний та інвестиційний план розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» – це довгостроковий, перспективний, комплексний план діяльності закладу, який інтегрує бачення, місію, вектори, цілі розвитку і завдання для їхньої реалізації.

У процесі його розроблення експертами враховувалися концептуальні положення затвердженої Кабінетом Міністрів України «Стратегії розвитку професійно-технічної освіти на період до 2023 року»¹, Концепції «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта на період до 2027 року»², Указу Президента України «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти»³, проекту «Концепції державної цільової соціальної програми професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки», аналітичні дослідження системи професійно-технічної освіти та ринку праці Донецької області, аналітичний звіт «Комплексний аналіз системи професійно-технічної освіти в Донецькій області та її відповідності потребам регіонального ринку праці»⁴, Стратегія розвитку Донецької області на період до 2027 року⁵ та Стратегії розвитку м. Краматорська до 2020 р.⁶ Термін реалізації Стратегічного та інвестиційного плану – 2021-2027 роки.

Первинними матеріалами для його підготовки стали статистичні показники розвитку закладу, результати стратегічної сесії, яка була проведена в центрі із залученням ключових стейкхолдерів (роботодавців, керівництва та педагогічних працівників закладу, представників центру зайнятості), анкетування учасників освітнього процесу (керівників, педагогічних працівників та здобувачів), роботодавців Донецької області та роботодавців, які безпосередньо співпрацюють із ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти».

Використання зазначених підходів і методів дозволило здійснити стратегічний аналіз розвитку закладу, оцінити його місце на ринку освітніх послуг регіону, рівень взаємодії зі службою зайнятості та роботодавцями, визначити ключові проблеми, сформулювати сучасне бачення, стратегічні та операційні цілі розвитку, розробити інвестиційний план їхньої реалізації.

Стратегічний аналіз розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» та його місця на ринку освітніх послуг Донецької області

Державний професійно-технічний навчальний заклад «Краматорський центр професійно-технічної освіти» – це державний навчальний заклад третього атестаційного рівня, що забезпечує реалізацію потреб громадян у професійно-технічній освіті, опануванні робітничими професіями відповідно до їхніх інтересів, здібностей, стану здоров'я. Заклад підпорядкований Міністерству освіти і науки; він є юридичною особою, яка має самостійний баланс, реєстраційні рахунки ГУДКУ у Донецької області, штамп, печатку з найменуванням навчального закладу.

ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» має 16 ліцензій на право надання освітніх послуг у сфері професійно-технічної (професійної) освіти (первинна професійна підготовка, перепідготовка, професійно-технічне навчання, підвищення кваліфікації) за широким спектром робітничих професій. Загальний ліцензійний обсяг становить 600 осіб. Більшість ліцензій є комплексними та дають право здійснювати освітню діяльність як з первинної професійної підготовки, так і з перепідготовки, підвищення

¹ <https://www.kmu.gov.ua/news/kolegiya-mon-shvalila-strategiyu-rozvitku-profesijno-tehnicnoyi-osviti-do-2023-roku>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>

³ <https://www.president.gov.ua/documents/1302021-38149>

⁴ <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/recovery-and-peacebuilding/analysis-of-the-vocational-education-and-training-system-in-done.html>

⁵ <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/doneczka-strategiya-rozvytku-doneczkoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf>

⁶ <https://krm.gov.ua/strategiya-rozvitku-m-kramatorska/>

кваліфікації, професійно-технічного навчання. Найбільшими є ліцензійні обсяги з професій «Верстатник широкого профілю», «Верстатник широкого профілю. Оператор верстатів із програмним керуванням», «Оператор швацького устаткування. Швачка», «Зварник», «Слюсар із складання металевих конструкцій. Електрогазозварник»). Відповідно найменшими є ліцензійні обсяги підвищення кваліфікації робітників, професійно-технічне навчання робітничих кадрів за такими професіями: «Електрогазозварник», «Електрозварник ручного зварювання». Згідно із побажанням соціального партнера закладу – базового підприємства ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» – планується ліцензування професії слюсар-ремонтник, яка є значно затребуваною на сучасному ринку праці. У закладі також планується створення навчально-практичного центру за фахом «Кухар. Кондитер», що сприятиме зростанню привабливості здобуття відповідних професій.

Усі форми професійно-практичної підготовки здобувачів освіти здійснюються згідно з розробленою концепцією нерозривного практичного взаємозв'язку теоретичного та виробничого навчання з виробничою практикою в умовах розвинутих партнерських взаємовідносин між навчальним закладом і підприємством – замовником кадрів ПрАТ НКМЗ.

Із 2017 року згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 23.06.2017 року №916 ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» бере участь в експерименті із впровадження дуальної системи навчання за професією «Електрогазозварник». Заклад перейшов на дуальну форму навчання здобувачів освіти за наступними професіями: «Електрогазозварник», «Слюсар із складання металевих конструкцій», «Верстатник широкого профілю».

19 грудня 2018 року на базі «Краматорського центру ПТО» відкрито навчально-практичний центр із професій «Електрозварник ручного зварювання», «Електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах», «Зварник», який оснащено новітнім зварювальним устаткуванням. Створення Центру дозволяє застосовувати інноваційні виробничі технології у навчально-виробничому процесі та підвищувати рівень професійної підготовки здобувачів освіти і слухачів, удосконалювати професійну підготовку робітників для машинобудівної галузі промисловості, забезпечувати регіональний ринок праці конкурентоспроможними робітниками.

Загальна кількість здобувачів професійно-технічної освіти на початок 2020 року становила 286 осіб. За останні п'ять років контингент здобувачів закладу поступово зростає. Однак, заклад стабільно не виконує план прийому, хоча спостерігається певна позитивна динаміка цього показника: якщо у 2016 році недовиконання плану прийому склало 50%, то у 2020 році – лише 28%. Спостерігається зменшення контингенту тих здобувачів професійно-технічної освіти, які проходять первинну професійну підготовку без здобуття повної загальної середньої освіти. Більшість абітурієнтів свідомо обрали для навчання саме цей заклад, однак майже 25% контингенту стали здобувачами в результаті або випадкового збігу обставин, або географічної близькості закладу до місця їхнього проживання. Регіональне замовлення центр виконує не повністю (72% у 2020 році). При цьому рівень як загального працевлаштування (66%) випускників, так і працевлаштування за фахом (66%) є досить низьким.

Попри значну кількість ліцензій за останні п'ять років, первинна професійна підготовка, професійно-технічне навчання та перепідготовка робітничих кадрів у ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» ведеться за трьома напрямками економічної діяльності (промисловість, житлово-комунальне господарство і невиробничі види побутового обслуговування населення, торгівля і громадське харчування) та сімома окремими й інтегрованими професіями (рис.1). Найбільша кількість здобувачів навчається за такими спеціальностями, як «Слюсар із складання металевих конструкцій, електрогазозварник»,



«Кухар, кондитер», «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення». Найменш затребуваними спеціальностями є «Перукар (перукар-модельєр)», «Електрогазозварник» та «Верстатник широкого профілю». Динаміка набору на спеціальності за видом економічної діяльності «Промисловість» є позитивною (14% за останні п'ять років). Вражаючими є темпи приросту кількості здобувачів, які проходять первинну професійну підготовку за напрямом економічної діяльності «Торгівля і громадське харчування» (за спеціальністю «Кухар, кондитер»). Протягом досліджуваного періоду їх кількість зросла на 217%.

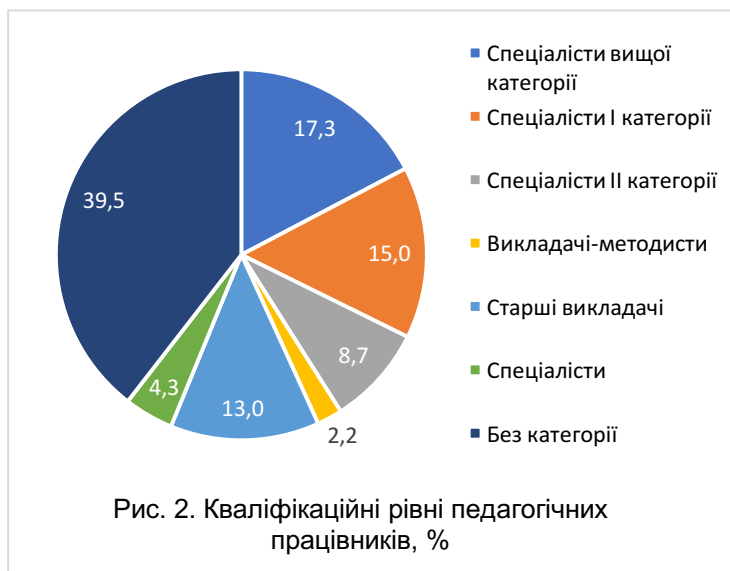
Освітній профіль закладу змінився у бік зростання контингенту здобувачів, які навчаються на більш технічно-складних професіях, а також тих, які представляють сферу послуг. Слід констатувати, що в окремих випадках набір здобувачів здійснюється не стільки з урахуванням потреб регіонального ринку праці, скільки з урахуванням прагнення випускників шкіл здобути певну професію.

У ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» впроваджується робота у сфері освіти дорослих, а саме студентів закладів вищої освіти (які мають намір опанувати робітничу професію), слухачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, фахівців підприємств, організацій, установ, надання освітніх послуг з професійного (професійно-технічного) навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації робітників за професіями зварювального виробництва. Однак, кількість осіб, які пройшли перепідготовку та підвищення кваліфікації на базі закладу, й досі залишається незначною (13 осіб у 2020 році). Перепідготовка та підвищення кваліфікації здійснюється за професіями «Електрогазозварник» та «Електрозварник ручного зварювання».

Фінансування ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» здійснюється виключно коштом регіонального бюджету. Власні надходження центру є додатковими джерелами фінансування. Джерелами надходжень є підготовка кваліфікованих робітників за професією «Верстатник широкого профілю» за договорами, реалізація продукції (в основному, металообробного профілю), доходи від проходження виробничої практики учнями на підприємствах міста та плата за оренду приміщень. Протягом останніх п'яти років динаміка надходжень до спецфонду була позитивною. Однак, питома вага коштів спецфонду й досі залишається невисокою (майже 2% від загального бюджету закладу). Кошти, які отримані із додаткових джерел фінансування, витрачаються на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням послуг, що надаються закладом згідно з його основною діяльністю (оплату праці, стипендію, оплату комунальних послуг та енергоносіїв), зміцнення навчально-матеріальної бази закладу, придбання матеріалів для проходження здобувачами освіти виробничого навчання в навчально-виробничих майстернях (електроди, металеві листи, токарне знаряддя та інструменти тощо), утримання, облаштування, ремонт та придбання матеріалів для господарських потреб закладу.

У ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» сформовано повний пакет навчально-планувальної, комплексно-методичної документації для належної організації навчального процесу з підготовки робітничих кадрів. Заклад на 100% забезпечений Державними стандартами ПТО з ліцензованих професій. Для забезпечення загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки учнів, слухачів розроблені пакети робочої навчально-плануючої документації з усіх ліцензованих професій та предметів. Вони погоджені з підприємствами-замовниками кадрів, Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Донецькій області, затверджені Департаментом освіти і науки Донецької облдержадміністрації з урахуванням регіонального компоненту. Попри існуючу взаємодію центру із роботодавцями та врахування їхніх побажань щодо змісту, структури компетентностей, термінів підготовки, актуальним вбачається необхідність оновлення навчальних, освітньо-професійних програм та розроблення освітніх програм за компетентностями, які забезпечать досягнення результатів освітньої діяльності учнів ЗП(ПТ)О у відповідності із вимогами роботодавців.

В умовах пандемії вкрай важливим для закладу є забезпечення безпечного освітнього середовища. На жаль, не всі учасники освітнього процесу забезпечені комп'ютерною технікою та доступом до мережі Інтернет. Як показало опитування, досі не мають вдома комп'ютерної техніки та доступу до мережі Інтернет 12% учнів. Для ефективної організації дистанційної форми навчання не всі учасники освітнього процесу перебувають в однакових умовах. В умовах карантину центр використовує різні режими дистанційного навчання, програми та цифрові сервіси (Google Classroom, месенджери, Viber та електронна пошта).



Загальна кількість працівників ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» на 1 вересня 2020 року становила 93 особи, із яких 46 осіб – педагогічні працівники (із них 18 осіб майстри виробничого навчання), із-поміж яких відносно високою є частка спеціалістів I-II категорій та викладачів-методистів (рис. 2). Вікова структура викладачів і майстрів виробничого навчання є досить збалансованою і характеризується суттєвим переважанням осіб середньої вікової категорії від 35 до 49 років. Частка педагогічних працівників пенсійного віку становить лише 2%, натомість

частка осіб віком до 35 років – майже 24%. Не зовсім збалансованою є гендерна ситуація. Зокрема, серед педагогічних працівників співвідношення жінок і чоловіків становить практично 2:1.

Будівлі ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» розташовані комплексно і складаються з навчального корпусу, навчально-виробничих майстерень, адміністративно-побутового корпусу, спортивної зали, гуртожитку. Усі приміщення є державною власністю і перебувають на балансі Центру. Документи на передачу майнового комплексу у відання територіальної громади передані до МОН України. Огляд навчально-матеріальної бази дає можливість встановити, що будівлі і споруди державного професійно-технічного навчального закладу «Краматорський центр професійно-технічної освіти» відповідають санітарно-технічним нормам і вимогам. Навчально-виробничі майстерні Центру налічують більш ніж 200 одиниць металообробного устаткування. До їх числа входять токарні, фрезерні, свердлувальні, розточувальні, точильно-шліфувальні, шліфувальні верстати та зварювальне устаткування. Усе обладнання підтримується в робочому стані і постійно поповнюється. Зношеність обладнання навчальних кабінетів перебуває на рівні від 5 до 25%, що свідчить про наявність відносно нового обладнання та техніки.

У Центрі приділяється значна увага процесу цифровізації освітнього процесу. Забезпеченість учнів комп'ютерною технікою становить 100%. В освітньому процесі використовується 46 ліцензованих програм.

Функціонуючи на ринку освітніх послуг Донецької області, ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» співпрацює з роботодавцями, обласним і Краматорським міським центрами зайнятості та органами місцевого самоврядування. У закладу встановилися тісні взаємовідносини з підготовки кваліфікованих робітників. Основними підприємствами-замовниками є ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод», ТОВ «Забота», ТОВ «Сателіт Сервіс». Між закладом та підприємствами укладено угоди, у яких прописано відповідальності сторін, здійснюється оплата заробітної плати учням за випуск реальної продукції виробництва (суми надходження коштів на рахунок закладу). Головним замовником робітничих кадрів є ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод». Згідно із заявкою роботодавця складаються договори на підготовку молодих кваліфікованих працівників із машинобудівних професій. Договором передбачена оплачувана виробнича практика в цехах заводу та гарантоване працевлаштування після випуску. У 2021 році центр підготував та випустив 3 групи здобувачів освіти з вищезгаданих професій.

У ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» розвиваються партнерські стосунки, які виникли у рамках міжнародного українсько-німецького проєкту «Реформа професійно-технічної освіти з урахуванням енергоефективності» (разом із департаментом профтехосвіти, Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України, Київським інститутом електрозварювання ім. Патона та іншими партнерами). Завдяки партнерам створений і впроваджується у навчальний процес курс енергоефективності, створений сучасний кабінет-лабораторія електрозварювання з комп'ютеризованими зварювальними тренажерами

інституту ім. Патона, розроблені і впроваджені в професійне навчання інноваційні методи навчання.

ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» розміщується в межах п'яти близько розташованих міст Донецької області (Костянтинівка, Дружківка, Краматорськ, Слов'янськ, Бахмут). Таке розташування, з одного боку, створює певні конкурентні переваги для закладу (оскільки серед превалюючих мотивів вибору закладу здобувачами П(ПТ)О знаходиться географічна близькість до населених пунктів їх походження), а з іншого – розташування біля низки найбільших за кількістю мешканців міст північної частини Донецької області (у яких розташовані заклади освіти різного рівня, зокрема й заклади професійної (професійно-технічної) освіти), породжує для центру певні виклики. Ці виклики посилюються також низьким рівнем усвідомленості здобувачів щодо свідомого вибору професії – лєвова їх частка прийняла рішення на основі порад родичів / друзів / знайомих. Такий зовнішній локус контролю абітурієнтів породжує для закладу необхідність застосування агресивних стратегій рекрутингу здобувачів.

Із-поміж професій, за якими ведеться первинна професійна підготовка у ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти», є такі, які створюють для закладу унікальні конкурентні переваги. Так, заклад є єдиним у цьому регіоні Донецької області, який має ліцензії на підготовку майбутніх кваліфікованих робітників за професіями «Верстатник широкого профілю», «Верстатник широкого профілю. Оператор верстатів з програмним керуванням», «Електрозварник ручного зварювання», «Зварник», «Молодша медична сестра з догляду за хворими», «Оператор швацького устаткування», «Швачка», «Слюсар із складання металевих конструкцій», «Соціальний робітник», «Токар», «Токар-розточувальник». Поглиблення конкурентних переваг за рахунок вказаних професій є можливим лише за умови активної профорієнтаційної роботи серед молоді міста та регіону, а також ведення активної роботи серед батьків учнів. Важливим також є здійснення виваженої комунікаційної політики, активізація присутності закладу в інформаційному просторі. З іншого боку, за рядом професій («Перукар-модельєр», «Кондитер», «Кухар», «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», «Електрозварник») заклад перебуває в достатньо потужному конкурентному середовищі. За низкою професій («Кондитер», «Кухар») прямими конкурентами є заклади, для яких підготовка за вказаними професіями є профільною (наприклад, Державний навчальний заклад «Краматорське вище професійне торгово-кулінарне училище»).

Наразі ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» є одним із провідних закладів П(ПТ)О регіону, який, з одного боку, має багаторічний досвід і практику підготовки кадрів для різних секторів економіки, значні конкурентні переваги, з іншого – вирізняється низкою проблем, які потребують першочергового вирішення (табл. 1). У загальному рейтингу неаграрних закладів П(ПТ)О Донецької області за оцінюванням експертів він посідає 11 місце із 32 установ⁷.

Табл. 1. SWOT-аналіз ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявність ліцензій на підготовку робітничих кадрів із 16 відокремлених та інтегрованих професій, значні ліцензійні обсяги на підготовку робітничих кадрів	Підготовка за професією «Верстатник широкого профілю. Оператор верстатів із програмним керуванням» здійснюється на застарілому обладнанні, що утруднює процес адаптації випускників на робочому місці

7

<https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/recovery-and-peacebuilding/regional-strategy-of-reforming-the-vocational-education-Donetsk-oblast.html#:~:text=%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%B2%20%D0%94%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96,-1%20%D0%BB%D0%B8%D0%BF.&text=%D0%A6%D0%B5%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%2C%20%D1%8F%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BC%D0%B0%D1%94.%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BC%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%B2%20%D1%97%D1%97%20%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F>

Потужний майновий комплекс, наявність об'єктів соціальної інфраструктури (їдальня, гуртожиток, спортивна зала)	Невиконання плану прийому здобувачів
Досвід співпраці з центром зайнятості, підприємствами, громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування	Низький рівень працевлаштування випускників
Велика кількість одиниць устаткування (зокрема, металообробного)	Незначна кількість здобувачів, які проходять перепідготовку та підвищення кваліфікації на базі закладу
Належний рівень забезпеченості навчальними кабінетами, лабораторіями, майстернями, навчально-методичними матеріалами.	Брак у здобувачів навичок практичної роботи на сучасному устаткуванні, досвіду роботи
Великий досвід та потенціал навчання різних груп населення, включаючи перепідготовку, адаптацію та соціалізацію внутрішньо переміщених осіб та осіб, постраждалих від збройного конфлікту	Заклад не використовує у повній мірі можливість надання додаткових освітніх послуг підприємствам регіону (зокрема, послуг із перекваліфікації та підвищення кваліфікації дорослого населення)
Якісний склад педагогічного колективу (вікова структура, наявність педагогічних звань та категорій)	
Тенденція до зростання кількості здобувачів, які проходять підготовку за напрямом економічної діяльності «Торгівля і громадське харчування»	<p style="text-align: center;">Загрози</p> Зменшення контингенту здобувачів, падіння попиту на ринку праці на професії, за якими ліцей здійснює підготовку кадрів Погіршення економічної ситуації в регіоні та територіальній громаді Збереження низької привабливості професійно-технічної освіти для випускників загальноосвітніх навчальних закладів Продовження збройного конфлікту в регіоні Низький рівень зацікавленості роботодавців у випускниках ліцею, у створенні сучасної матеріально-технічної бази
Тенденція до зростання контингенту здобувачів	
Широке коло соціальних партнерів, із якими співпрацює заклад	
Досвід у залученні додаткових джерел фінансування (за рахунок підготовки кваліфікованих робітників за професією загальнодержавного значення «Верстатник широкого профілю», реалізації продукції і надання послуг населенню, доходів від проходження виробничої практики учнями Центру на підприємствах міста та плати за оренду приміщень	
Системна співпраця з підприємствами регіону	
Можливості	
Отримання ліцензії на підготовку робітничих кадрів для професій «Слюсар-ремонтник», «Адміністратор офісу»	
Створення навчально-практичних центрів із професій «Кухар. Кондитер», «Верстатник широкого профілю»	
Впровадження елементів дуальної форми навчання за професіями «Електрогазозварник», «Верстатник широкого профілю», «Слюсар із складання металоконструкцій; електрогазозварник»	
Оновлення освітніх і професійних стандартів, навчальних планів і програм (у відповідності із наданими роботодавцями рекомендацій у розрізі кожної професії)	
Створення єдиного сучасного навчального середовища за професією «Перукар-модельєр»	
Оновлення матеріально-технічної бази закладу (придбання обладнання для газозварювання та різання, ремонт даху над зварювальною майстернею, модернізація лабораторії за професією «Кухар. Кондитер», придбання техніки та програмного забезпечення для роботи з відео та візуалізації	
Розширення співпраці з роботодавцями та службою зайнятості, диверсифікація форм співпраці (залучення партнерів до перегляду	

навчальних планів і програм та визначення базових компетентностей працівників, участь партнерів у покращенні матеріально-технічної бази, поновленні бібліотечного фонду, реалізація спільних проєктів)	
--	--

Стратегічне бачення, стратегічні, операційні цілі та завдання розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»

Визначення стратегічного бачення та перспективної траєкторії розвитку закладу базувалося на результатах SWOT-аналізу, стратегічної сесії, опитування учасників освітнього процесу та роботодавців, а також на основі врахування низки особливостей соціально-економічного розвитку регіону, м. Краматорська та системи П(ПТ)О, зокрема:

- трансформації структури економіки Донецької області від початку збройного конфлікту 2014 року, що зумовила зміну структури зайнятості населення регіону, визначила особливості попиту на робітничі кадри;
- оновлення технологічних процесів та обладнання в реальному секторі економіки та в закладах сфери послуг;
- зростання вимог роботодавців до якості підготовки випускників ліцею, до їхніх професійних компетентностей;
- потреби у зміні філософії навчання, переході від стратегії викладання до стратегії навчання, формування базових компетентностей;
- формування гнучких підходів до термінів, програм навчання різних категорій населення, зокрема соціально вразливих категорій громадян;
- концептуального усвідомлення необхідності розвитку комерційної діяльності закладів П(ПТ)О шляхом надання додаткових освітніх та інших послуг, виробництва й реалізації товарів;
- відсутності моніторингу та достовірних даних щодо потреб у кваліфікованих кадрах на ринку праці в розрізі окремих професій;
- необхідності реалізації ідеї організаційної, фінансової, академічної автономності закладів П(ПТ)О;
- визнання проблеми низького рівня престижності професійної (професійно-технічної) освіти та негативного іміджу її закладів на ринку освітніх послуг, недостатнє розуміння її ролі в економічному розвитку регіону, громади та самореалізації особистості.

Зазначені підходи та обставини дозволили сформулювати стратегічне бачення закладу:

ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»

– є сучасним, конкурентоспроможним на ринку освітніх послуг м. Краматорськ та регіону заклад П(ПТ)О, у якому створені належні умови для навчання та виховання кваліфікованих робітничих кадрів для сучасних і перспективних потреб економіки регіону;

– є закладом, який характеризується високим рівнем фінансової, академічної, кадрової та організаційної автономії;

– є закладом, у якому створені умови для інтеграції професійної (професійно-технічної) освіти з ринком праці регіону на засадах державно-приватного партнерства.

З урахуванням вищезазначеного в Стратегічному та інвестиційному плані розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» було визначено три стратегічні та 14 операційних цілей (табл. 2), які конкретизовані у 60 завдань та 96 індикаторів оцінювання їхнього виконання (що викладено у повній версії Стратегічного та інвестиційного плану розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»).

Табл. 2. Структура стратегічних та операційних цілей

Стратегічні цілі	Операційні цілі
1. Зміцнити потенціал і посилити конкурентоспроможність ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»	1.1. Оптимізувати та покращити інфраструктуру закладу
	1.2. Осучаснити матеріально-технічну базу закладу
	1.3. Забезпечити рівний доступ до професійної освіти для різних категорій населення
	1.4. Збільшити спроможність закладу надавати платні послуги
	1.5. Покращити імідж закладу та професійної освіти в цілому
	1.6. Посилити проєктну діяльність закладу

	1.7. Підвищити управлінську спроможність керівників закладу
2. Забезпечити високу якість надання освітніх послуг	2.1. Осучаснити зміст професійно-технічної освіти на засадах компетентнісного підходу
	2.2. Підвищити професійну спроможність колективу
	2.3. Покращити рівень цифровізації закладу та використання сучасних технологій у навчальному процесі
	2.4. Створити систему безперервного професійного розвитку викладачів та майстрів виробничого навчання
3. Забезпечити ефективне партнерство закладу з роботодавцями та іншими заінтересованими сторонами	3.1. Розширити партнерство закладу з роботодавцями регіону
	3.2. Забезпечити співпрацю з підрозділами Державної служби зайнятості та іншими заінтересованими сторонами
	3.3. Посилити спроможність закладу до співпраці з потенційними інвесторами

Стратегічна ціль 1. Зміцнити потенціал і посилити конкурентоспроможність ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти».

Необхідність зміцнення потенціалу закладу та посилення його конкурентоспроможності є найбільш пріоритетним вектором розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» на період до 2027 року.

Робочий візит до центру, ознайомлення з його приміщеннями, навчальними кабінетами, майстернями показав, що інфраструктура закладу потребує суттєвого оновлення. Попри наявність більш ніж 200 одиниць металообробного устаткування, це обладнання характеризується високим рівнем морального застарівання. Найвищим є рівень зношеності обладнання за професією «Верстатник широкого профілю». Ця професія є однією з пріоритетних для закладу, оскільки вона є затребуваною на ринку праці, зокрема одним із найбільших замовників робітничих кадрів – ПрАТ «НКМЗ». Відносно високим також є рівень зношеності комп'ютерної техніки (зокрема, за професією «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення»).

Актуальним завданням також є проведення інвентаризації приміщень, майстерень, гуртожитку, яка дасть можливість оптимізувати витрати на утримання інфраструктури, розробити пропозиції щодо комерційного використання вільних приміщень і територій.

Осучаснення матеріально-технічної бази включає широкий комплекс питань, починаючи від ремонту даху над зварювальною майстернею, обладнання душових кабін для учнів та викладачів, оновлення спортивного майданчика та футбольного поля та закінчуючи придбанням обладнання для газозварювання та різання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення для роботи з відео та візуалізації, витратних матеріалів, мультимедійного комплексу для уроків теоретичного навчання тощо. П'ять із п'яти пріоритетних векторів розвитку центру, які були визначені учасниками стратегічної сесії, стосуються проблематики осучаснення матеріально-технічної бази. Про необхідність осучаснення матеріально-технічної бази, енергомодернізацію, забезпеченість комп'ютерною технікою зазначають у своїх відповідях педагогічні працівники, які брали участь в опитуванні учасників освітнього процесу. Попри те, що в останні 2-3 роки коштом обласного бюджету, донорськими організаціями надається допомога на придбання обладнання та здійснення ремонтів приміщень, питання оновлення матеріально-технічної бази лишається актуальним. Наразі є потреба в модернізації лабораторії за професією «Кухар. Кондитер», забезпечення її сучасним обладнанням відповідно до профільного стандарту; створенні сучасного комплексу з професії «Перукар» (навчальний кабінет із можливістю проведення тренінгів, сучасна майстерня на рівні перукарень міста – інтер'єр, обладнання, матеріали); створення навчально-практичного центру з професії «Верстатник широкого профілю», що передбачає закупівлю верстатів із ЧПУ, металорізальних та фрезерних верстатів, 3D принтерів, віртуальних тренажерів, ліцензійного програмного забезпечення.

Створення безбар'єрного простору для здобувачів з особливими потребами є не менш актуальним завданням. Наразі приміщення закладу, які були збудовані в минулому столітті, не є пристосованими для доступу осіб з особливими потребами й потребують значних капіталовкладень.

Сучасне бачення реформування системи П(ПТ)О включає не лише питання модернізації освітнього процесу, а й розширення потенціалу закладів у сфері комерціалізації освітніх та інших видів послуг. У цьому контексті актуальними для центру є питання розширення

можливостей його підрозділів для надання різних видів платних послуг, наприклад, залучення потенціалу навчально-практичного центру з професії «Електрозварник ручного зварювання. Електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних зварювальних машинах. Зварник».

Тісно пов'язане з цим завданням також питання посилення проєктної діяльності центру. Попри значний позитивний досвід закладу у реалізації проєктів, актуальним завданням є навчання персоналу, створення стимулів для тих працівників, які беруть участь у підготовці грантових проєктів.

Актуальним для закладу є питання покращення іміджу закладу та його випускників. Розв'язання цієї проблеми потребує комплексного підходу й реалізації низки завдань, зокрема осучаснення та урізноманітнення профорієнтаційної роботи, більш широкого використання сучасних інформаційних технологій для популяризації центру та професій, запровадження іміджевої символіки тощо. Ця проблематика є важливою також з огляду на перспективи розвитку закладу, формування контингенту його здобувачів. Попри те, що заклад характеризується достатньо високою часткою здобувачів, які свідомо обрали певну професію, майже чверть здобувачів стали його учнями в результаті випадкового збігу обставин та географічної близькості закладу. Ефективно організована профорієнтаційна робота дозволить залучити більш умотивованих здобувачів.

Стратегічна ціль 2. Забезпечити високу якість надання освітніх послуг.

Важливість цієї стратегічної цілі зумовлена необхідністю оновлення структури, змісту навчального процесу відповідно до вимог сьогодення, до нових освітніх і професійних стандартів. Свідченням цього є аналіз відповідей учасників освітнього процесу, зокрема пропозиції педагогічних працівників щодо оновлення професійних стандартів та пропозиції здобувачів щодо осучаснення змісту професійної освіти. Опитування роботодавців, які співпрацюють із закладом, засвідчило складність адаптації випускників закладу на робочому місці, спричинену низкою причин, серед яких – зміст освіти, який не зовсім відповідає актуальним вимогам роботодавців. У рамках цієї стратегічної цілі важливими завданнями є оновлення навчальних, освітньо-професійних програм та розроблення освітніх програм за компетентностями, які забезпечать досягнення результатів освітньої діяльності учнів ЗП(ПТ)О у відповідності із вимогами роботодавців.

Важливим також є розширення переліку професій, де запроваджена дуальна форма навчання, а також ліцензування нових професій, які мають попит на регіональному та місцевому ринках праці. Водночас заклад має провести ревізію чинних ліцензій, відмовитися від тих, які втратили свою актуальність.

Підвищення якості надання освітніх послуг не є можливим без посилення спроможності педагогічного колективу закладу та ефективності управління, зокрема, запровадження парадигми орієнтованого на результат управління. Це комплексна проблема, яка передбачає зміни підходів, структури та якості підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, створення умов для їхньої участі в програмах міжнародних обмінів, залучення до роботи в закладі молодих кадрів, посилення мотивації педагогічних працівників до опанування новими навичками і компетентностями, зокрема у сфері реалізації дистанційного навчання. Важливо подолати інертність майстрів виробничого навчання, яких, як свідчать результати опитування, наразі влаштовує чинна система підвищення кваліфікації, хоча вона об'єктивно не зовсім відповідає вимогам сьогодення.

Переведення навчальних планів і програм на модульно-компетентнісну основу є відносно новим для педагогічних працівників закладу видом діяльності. Доречним у цьому контексті завданням є навчання окремих категорій працівників шляхом їхньої участі у відповідних тренінгах, які проводяться за сприяння міжнародних організацій.

Поглиблення управлінської спроможності керівників закладу також лишається актуальним завданням. Як показали результати анкетування, стратегічних сесій, бесід, керівництво закладу є достатньо вмотивованим та орієнтованим на впровадження управлінських та педагогічних інновацій. Однак, актуальним залишається активізація діяльності у напрямі організації перенавчання дорослого населення на короткотермінових курсах, використання в комерційних цілях обладнання навчально-практичних центрів, підготовка грантових проєктів тощо.

Потреба в посиленні рівня цифровізації закладу існує вже досить давно, однак COVID-19 і пов'язаний із ним перехід до дистанційного навчання максимально актуалізували цю проблему. Актуальним є питання забезпечення навчальних приміщень, кабінетів, майстерень,

гуртожитку швидкісним інтернетом, створення в закладі платформи електронних засобів навчання, інформаційних «хмарних» ресурсів, розроблення онлайн-курсів із широким використанням інтерактивних технологій навчання. Важливим завданням також є забезпечення ефективного використання комп'ютерної техніки.

Стратегічна ціль 3. Забезпечити ефективне партнерство закладу з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами.

Активізація співпраці закладів П(ПТ)О з роботодавцями наразі є пріоритетним напрямом реформування системи професійно-технічної освіти як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Попри існуючу тісну взаємодію зі стейкхолдерами, актуальним завданням залишається її поглиблення та впровадження інноваційних форм такої взаємодії.

У цьому контексті найбільш актуальними стратегічними завданнями закладу є підписання нових угод із роботодавцями щодо запровадження дуальної форми навчання за всіма професіями, за якими ведеться підготовка, започаткування практики проходження стажування майстрів виробничого навчання на сучасному обладнанні роботодавців, розширення переліку підприємств (компаній, фірм) для проходження здобувачами виробничої практики, активне та неформальне залучення роботодавців до формування навчальних планів і програм, урахування їхніх вимог до професійних компетентностей випускників, залучення роботодавців до оцінювання якості освіти на різних етапах її здобуття. Інструментами розв'язання цієї проблеми є також створення наглядової ради закладу з активним залученням до її роботи роботодавців, а також співробітництво в рамках публічно-приватного партнерства.

Поглиблення потребує також співпраця закладу з Донецьким обласним та Краматорським міським центрами зайнятості. Точками зростання такої співпраці мають стати питання перепідготовки /перенавчання / підвищення кваліфікації безробітних, соціально вразливих категорій населення на базі закладу, детальний аналіз спільно з центрами зайнятості особливостей ринку праці, об'єктивне визначення потреб регіону та міста у фахівцях різних професій, запровадження неперервного моніторингу випускників.

Активізація співпраці з органами місцевого самоврядування також належить до важливих стратегічних завдань Державного професійно-технічного навчального закладу «Краматорський центр професійно-технічної освіти». У цьому виді діяльності потрібно проявляти ініціативу в питаннях отримання від органів місцевого самоврядування замовлень на виконання низки робіт і послуг на комерційних засадах, залучення представників органів місцевого самоврядування до роботи у складі наглядової ради закладу, до визначення переліку преференцій, які можна надати роботодавцям на місцевому рівні для стимулювання їхньої співпраці із ліцеєм.

В умовах обмеженого фінансування та наявності низки проблем, які потребують розв'язання, нагальним завданням для закладу є посилення його спроможності щодо співпраці з потенційними інвесторами та участі в різноманітних грантових конкурсах. Конкуренція на ринку грантових проєктів, які оголошуються міжнародними організаціями та МОН України, є високою. Через це важливо навчити персонал закладу готувати якісні проєктні заявки, здійснювати їхній моніторинг та регулярно брати участь у відповідних конкурсах. Така діяльність розширить фінансові можливості ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти», сприятиме його перетворенню на сучасну освітню установу, яка надає якісні послуги у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Інвестиційний план розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти»



Кондитер». Загальний обсяг інвестицій, необхідних для суттєвої модернізації матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за означеними професіями, становить 11 697 272,00 грн (табл.3). Левова частка інвестицій – оновлення матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Верстатник широкого профілю» (10 381 436,00 грн) (рис. 3).

Табл. 3. Обсяг фінансових ресурсів для розв'язання першочергових завдань із модернізації та розвитку закладу, грн

№ з/п	Найменування видів робіт	Загальний кошторис, грн	Терміни виконання
1.	Оновлення матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Верстатник широкого профілю»	10 381 436,00	2021-23 рр.
2.	Оновлення матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення»	210 683,00	2021 р.
3.	Оновлення матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Кухар»	408 532,00	2021-2022 рр.
4.	Оновлення матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Перукар, перукар-модельєр»	288 089,00	2021 р.
5.	Оновлення матеріально-технічної бази підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за професією «Кухар. Кондитер»	408 532,00	2021-2022 рр.
	Разом	11 697 272,00	

Виконання завдань Стратегічного та інвестиційного плану розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» здійснюватиметься упродовж двох етапів: 2021-2023 та 2024-2027 роки.

Упродовж першого етапу будуть реалізовані ті завдання, які дозволять створити належне підґрунтя для зміцнення його потенціалу та посилення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг регіону: інвентаризація будівель і приміщень, документальне оформлення передачі цілісного майнового комплексу у спільну власність територіальної громади м. Краматорська, енергомодернізація закладу, часткове осучаснення матеріально-технічної бази, оновлення навчальних планів і програм на компетентнісній основі, запровадження дуальної форми навчання, активізація співпраці з роботодавцями та центром зайнятості, створення наглядової ради, урізноманітнення форм профорієнтаційної роботи тощо.

На другому етапі будуть реалізовані завдання, які забезпечать перетворення центру на конкурентоспроможний, привабливий для навчання здобувачів заклад П(ПТ)О, який здійснює підготовку кадрів відповідно до сучасних потреб економіки регіону: завершення ремонтних робіт навчальних приміщень, майстерень, спортивної та соціально-побутової інфраструктури закладу, створення навчально-практичних центрів, ліцензування нових професій, активізація діяльності у сфері навчання дорослого населення, розширення надання послуг на комерційній основі, реформування системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, залучення до роботи в закладі молодих кадрів, активізація участі в конкурсах грантових проєктів тощо.

Дотримання етапності, черговості завдань, досягнення визначених індикаторів Стратегічного та інвестиційного плану розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» здійснюватиметься Комітетом із впровадження на чолі з директором закладу. До складу Комітету увійдуть представники трудового колективу, департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації, органів місцевого самоврядування, роботодавці та члени наглядової ради. Комітет із впровадження:

- контролює виконання завдань стратегії згідно із затвердженим планом;
- здійснює моніторинг досягнення визначених показників плану реалізації;
- вивчає політичні, економічні, культурні, технологічні, суспільні та інші зовнішні тенденції, визначає їхній вплив на процес розвитку закладу;
- формує пропозиції змін до цілей і завдань у разі необхідності;
- здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегічного та інвестиційного плану розвитку.

Стратегічний та інвестиційний план розвитку ДПТНЗ «Краматорський центр професійно-технічної освіти» має стати підґрунтям для посилення спроможності закладу щодо надання якісних освітніх послуг, підвищення конкурентоспроможності його випускників на регіональному ринку праці, перетворення на сучасний, інтегрований із місцевим підприємницьким середовищем освітній центр, де здійснюється підготовка кадрів з актуальних і перспективних професій.